

ขั้นตอนการปฏิบัติในการผลิตลองกอง ของกรมวิชาการเกษตร

- เทคนิคการผลิตลองกอง
- ขั้นตอนการปฏิบัติในสวนลองกอง การปลูกและการดูแลรักษา
ลองกองก่อนออกดอก
- ขั้นตอนการปฏิบัติในสวนลองกองที่ให้ผลผลิตแล้ว การจัดการ
ลองกองช่วงให้ดอก ผล และการเก็บผล
- ขั้นตอนการปลูกและปฏิบัติดูแลรักษาลองกอง

เทคนิคการผลิตลองกอง

1. พันธุ์ของลองกองแบ่งออกเป็น 3 พันธุ์

1.1 ลองกอง มีลักษณะเปลือกค่อนข้างหนา ผิวหยาบเล็กน้อย ผลกลม ซ่อยาว แน่น เนื้อมีรสหวาน

หอม มีเมล็ดน้อย ขนาดเมล็ดค่อนข้างใหญ่ ส่วนใหญ่มีรอยแตกริ้ว จึงเพาะกล้าได้หลายต้น ใบมัน หนูน เป็นคลื่น

1.2 ลองกองน้ำ ลักษณะเปลือกค่อนข้างบาง ผิวคล้ายลองกอง ผลจะนุ่มกว่าลองกอง เนื้อมีรสจืด มีน้ำ

มาก มีเมล็ดน้อย กลมรี มีรอยแตกริ้วเล็กน้อย ใบคล้ายลองกองมาก ใบเลี้ยงลักษณะคล้ายใบโพธิ์

1.3 ลองกองปาลาเม มีเปลือกบางผิวละเอียด ผลกลมรีซ่อไม่แน่น คล้ายกลางสาด เนื้อมีรสหวานหอม

มีเมล็ดน้อย และขนาดเล็กมีรอยแตกริ้วคล้ายเมล็ดลองกอง ใบคล้ายกลางสาด แต่สั้นกว่า มีคลื่นเล็กน้อย ปลายใบแหลมเหมือนหางเต่า

2. การเลือกต้นพันธุ์ลองกองที่จะนำมาปลูก

2.1 ต้นกล้า (จากการเพาะเมล็ด) ควรคัดเมล็ดจากต้นแม่พันธุ์ที่มีทรงพุ่มแข็งแรง ออกดอก

สม่ำเสมอ ผลดกมีรสชาติดี ต้านทานต่อโรคและแมลง ซึ่งการปลูกด้วยต้นเพาะเมล็ดจะให้ผลผลิตช้ากว่าการขยายพันธุ์แบบไม่ใช้เพศ

2.2 ต้นพันธุ์ที่ได้จากการขยายพันธุ์ไม่อาศัยเพศ

2.2.1 การทาบกิ่ง โดยใช้ต้นตอกลางสาดหรือดุกู ซึ่งนิยมใช้วิธีการทาบกิ่งแบบผ่านบวบแปลง

2.2.2 การเสียบกิ่งมี 2 แบบ การเสียบข้าง (Side grafting) และการเสียบยอด (cleft grafting)

ซึ่งเป็นที่นิยมมากในปัจจุบัน ใช้ต้นตอเป็นลองกอง

2.2.3 การติดตา (Budding) นิยมการติดตาแบบเพลท (Plate budding) ปัจจุบันไม่นิยม

3. ต้นกล้าที่ปลูกควรมีอายุ 1-1.5 ปี และควรมีใบแก่ทั้งต้น เพราะจะทำให้ลองกองสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี

4. หลังจากปลูกแล้วควรทำร่มเงาพรางแสง และควรคลุมโคนต้นด้วยเศษหญ้าหรือใบไม้

5. การเลือกพื้นที่ปลูกควรเป็นดินร่วนระบายน้ำได้ดี น้ำไม่ท่วมขัง

6. ระยะปลูกที่เหมาะสม 4x6, 6x6 และ 6x8 เมตร ขึ้นอยู่กับสภาพของพื้นที่นั้น ๆ แต่แนวแถวควรอยู่ในแนวทิศเหนือ-ใต้ เพื่อหลีกเลี่ยงการบังแสงจากต้นข้างเคียง

ขั้นตอนการปฏิบัติในสวนลองกอง

การปลูกและการดูแลรักษาลองกองก่อนออกดอก

งานที่ต้องทำ

การเตรียมพื้นที่ปลูก

1. เลือกพื้นที่ปลูก ควรเป็นพื้นที่ราบ น้ำไม่ท่วมขัง ดินเป็นดินร่วน ระบายน้ำได้ดี
2. กำหนดระยะปลูกที่เหมาะสม 4x6 เมตร หรือ 6x6 เมตร หรือ 6x8 เมตร ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่
3. การเตรียมหลุมปลูกควรใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยสูตร 0-3-0 (Rock phosphate) ผสมกับดินเดิมก่อนปลูก
4. วางแผนเกี่ยวกับการวางระบบน้ำ

การเตรียมต้นเพื่อปลูกและช่วงเวลาควรปลูก

1. ควรใช้ต้นกล้าที่มีอายุ 1-1.5 ปี และมีใบแก่ทั้งต้น
2. เลือกต้นที่แข็งแรง สมบูรณ์
3. ควรปลูกในช่วงต้นฤดูฝน
4. ทำร่มเงาพรางแสงหลังจากปลูก

การตัดแต่งกิ่งเพื่อสร้างทรงพุ่ม

1. ตัดลองกองหลังจากปลูก ตัดยอดเมื่อต้นสูงประมาณ 1-1.5 เมตร
2. ตัดกิ่งที่ไม่ต้องการ รวมทั้งส่วนยอดที่สูงกว่า 1.5 เมตร ออก
3. เลือกกิ่งแขนงที่แข็งแรง 4-6 กิ่ง กิ่งที่อยู่ต่ำสุดควรสูงจากพื้นดิน 80 เซนติเมตร
4. เลือกกิ่งที่ทำมุมกว้าง ตัดแต่งให้ทรงพุ่มโปร่ง และตัดกิ่งที่ทำมุมแคบกับลำต้นออก
5. ตัดกิ่งยอดและกิ่งกระโดงที่แตกขึ้นมาใหม่
6. กำหนดแนวทรงพุ่มให้อยู่ในกรอบของ 4 เมตร หรือแนวทรงพุ่มที่ต้องการ

การให้น้ำ

- การให้น้ำปีแรกที่ปลูกควรให้อย่างสม่ำเสมอ เมื่ออายุ 2-3 ปี ควรให้สัปดาห์ละ 2 ครั้ง

การให้ปุ๋ย (ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์) และ

1. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก) ใส่ปีละ 2 ครั้ง อัตรา 10-15 กก./ต้น/ปี
2. ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และ 16-16-16 โดยใส่ปีละ 3-4 ครั้ง (ปริมาณที่

ใช้/ต้น/ปี = อายุของพืชหารด้วย 2) แบ่งใส่ตามอายุของต้น

3. ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับใส่ปุ๋ย คือต้นและปลายฤดูฝน

การกำจัดศัตรูพืช (อัตราการใช้สารกำจัดศัตรูพืช ตามตารางแนบ)

1. กำจัดวัชพืชรอบ ๆ โคนต้น และในสวนลองกอง
2. กำจัดแมลงศัตรู เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอย แมลงค่อมทอง ตั๊กแตน หนอนชอนใบ
3. โรครากเน่า โรคราขาว โรคราสีชมพู

ขั้นตอนการปฏิบัติในสวนลองกองที่ให้ผลผลิตแล้ว

การจัดการลองกองช่วงให้ดอก ผล และการเก็บผล

งานที่ต้องทำ

การดูแลรักษาลองกองก่อนออกดอกหรือหลังเก็บเกี่ยว

1. การตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ควรตัดกิ่งแห้ง กิ่งเป็นโรค กิ่งแขนง กิ่งกระโดง และตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่ง แสงสามารถส่องผ่านเข้าไปในพุ่มได้
2. การให้ปุ๋ยก่อนออกดอก 1-2 เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24 และ 13-13-21 อัตรา 1 กิโลกรัม/ต้น
3. กำจัดวัชพืชรอบโคนต้น
4. งดการให้น้ำอย่างน้อย 30-45 วัน

5. สังเกตพบใบเหี่ยวเวลาเช้า และการแทงช่อดอกของลองกอง
6. เริ่มให้น้ำหลังพบลองกองเริ่มแทงช่อดอก
7. ช่อดอกยาว 2-3 เซนติเมตร ใส่ปุ๋ย 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัม/ต้น และให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ
8. ฉีดพ่น GA₃ 100 มิลลิกรัมต่อน้ำ 1 ลิตร เพื่อช่วยยืดช่อดอก

การตัดแต่งช่อดอก

1. ตัดช่อดอกครั้งแรกเมื่อช่อดอกยาว 3-5 เซนติเมตร เหลือ 1-2 ช่อดอกต่อกลุ่มตาดอก
2. ตัดแต่งระยะห่างช่อดอก 20-30 เซนติเมตร
3. อัตราช่อดอกต่อกิ่ง
  - เส้นผ่าศูนย์กลาง 1 นิ้ว ไว้ดอก 3-5 ช่อ
  - เส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 นิ้ว ไว้ดอก 10-15 ช่อ

4. หลังตัดแต่งช่อดอกควรให้น้ำสม่ำเสมอ

การใส่ปุ๋ย

1. ช่วงพัฒนาของผลใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 และ 12-12-17+2 Mg อัตรา 0.5-1 กิโลกรัม/ต้น
2. การใส่ปุ๋ย สูตร 13-13-21 และ 0-0-60 อัตรา 0.5-1 กิโลกรัม/ต้น เมื่อ 1-1.5 เดือนก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต

การตัดแต่งช่อผล

1. ครั้งที่ 1 เมื่อผลอายุ 2-3 สัปดาห์หลังดอกตาย เลือกตัดช่อที่มีผลหลุดร่วง ผลเล็กอยู่ในตำแหน่งไม่เหมาะสม
2. ครั้งที่ 2 ผลอายุ 7-8 สัปดาห์
3. เก็บผลที่แตกออก ผลที่โคนช่อเปียดแน่นกับกิ่ง และผลที่ปลายช่อ 1-2 ผล ในระยะ 2-3 เดือนก่อนผลสุก

การเก็บเกี่ยวลองกอง

1. การเปลี่ยนของผิวเปลือกผลเป็นสีเหลืองทั้งช่อ
2. นับอายุผล 13-15 สัปดาห์หลังดอกบาน
3. เนื้อผลบางใส
4. กลีบเลี้ยงและก้านช่อผลเปลี่ยนสีเขียวเป็นสีน้ำตาล
5. การอ่อนตัวของผล บีบผลปลายช่อเบา ๆ จะรู้สึกนิ่ม
6. ชิมผลที่อยู่ปลายช่อ

การปฏิบัติงานหลังการเก็บเกี่ยว

1. ตัดแต่งกิ่ง ได้แก่ กิ่งแห้ง กิ่งที่เป็นโรค กิ่งกระโดง และช้ำผล
2. ใส่ปุ๋ย 15-15-15 อัตรา 2 กิโลกรัม/ต้น/ปี ปุ๋ยคอก อัตรา 20-25 กิโลกรัม/ต้น/ปี
3. ป้องกันกำจัดโรคและแมลงที่พบไรแดง เพลี้ยหอย เพลี้ยแป้ง หนอนกินใต้เปลือก โรคราขาวและโรคราสีชมพู
4. การให้น้ำต้องให้อย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง

ตารางที่ 1 การใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูล่องกอง

แมลงศัตรู	สารป้องกันกำจัด	อัตราการใช้	วิธีการใช้	หยุดการใช้อีก่อนเก็บเกี่ยว (วัน)
หนอนซอนเปลือก	ไส้เดือนฝอย <i>Steinermema capocapsea</i> (<i>Neoaplectona</i>)	- อัตราความหนาแน่น 2,000 ตัวต่อน้ำ 1 cc. ผสมสารจับใบ 10-20 cc.	- ต้นเล็ก 3-5 ลิตร ต้นใหญ่ 5-7 ลิตร พ่นช่วงมีความชื้นสูง	
ผีเสื้อมวนหวาน	คาร์บาริล 85% Carbaryl 85% wp	2 กรัม/น้ำ 1 ลิตร	- คลุกกับสับประรดชิ้นเล็ก ๆ แช่นาน 15 นาที แล้วแขวนในทรงพุ่ม	14
แมลงวันทอง	มาลาโทอน 83% + ยีสต์โปรตีนไฮโดรซีส 15%	60-80 cc. + 400-800 cc.ต่อน้ำ 20 ลิตร	- พ่นบริเวณใบเป็นจุด ๆ 8-10 จุด/1 ตารางเมตร เพื่อเป็นเหยื่อพิษ	30
	คาร์บาริล 85%	2 กรัม/น้ำ 1 ลิตร	- แช่สับประรดชิ้นเล็ก ๆ นาน 5 นาที แล้วแขวนในทรงพุ่ม	14

ตารางที่ 2 การใช้สารป้องกันกำจัดโรคล่องกอง

โรค	สารป้องกันกำจัด	อัตราการใช้	วิธีการใช้	หยุดการใช้อีก่อนเก็บเกี่ยว (วัน)
รากเน่าโคนเน่า	- เมทาแลกซิล 25% wp	- 50-60 กรัม/น้ำ 1 ลิตร	- ฉากเปลือกเน่าออกแล้วทาที่รอยแผล	14
ราสีชมพู	- คอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ 85% wp - คาร์เบนดาซิม 50% wp	- 45-60 กรัม/น้ำ 1 ลิตร - 10 กรัม/น้ำ 1 ลิตร	- ตัดแต่งกิ่งที่เป็นโรคเผาทำลายแล้วทาที่รอยแผล	14
ราสีขาว	- คอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ 85% wp	- 45-60 กรัม/น้ำ 1 ลิตร	- ตัดกิ่งที่เป็นโรคเผาทำลายแล้วทาที่รอยแผล	14
	- แมนโคแซบ 80% wp	- 20-30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร	- ฉีดพ่นตามกิ่งที่เป็นโรคทุก 7-10 วัน	14
ราสีดำ	คาร์บาริล 85% wp	- 30-50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร	- พ่นป้องกันแมลงพาหะ	30
ผลเน่า	เบนโนมิล 50% wp	- 12-15 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร	- พ่นบริเวณช่อผล	30

ขั้นตอนการปลูกและปฏิบัติดูแลรักษาลองกอง

ระยะก่อนออกดอก

1. ใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24 ,13-13-21
2. ตัดแต่งกิ่งแขนง
3. ให้น้ำสม่ำเสมอ

ระยะพัฒนาผล

1. ตัดแต่งช่อผล 2-3 สัปดาห์ และ 7-8 สัปดาห์
หลังดอกบาน
2. เลือกช่อผลที่สมบูรณ์
3. ใส่ปุ๋ย 13-13-21 อัตรา 1-2กก./ต้น และให้น้ำสม่ำเสมอ

ระยะหลังเก็บเกี่ยว

1. ตัดแต่งกิ่งและซั้วช่อดอก
2. ใส่ปุ๋ย 15-15-15 2 กก./ต้น/ปี
ใส่ปุ๋ยคอก 20-25 กก./ต้น/ปี
3. ป้องกันกำจัดโรคแมลง
4. ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ

ระยะแทงช่อดอก

1. กำจัดวัชพืชรอบโคนต้นให้สะอาด
2. งดน้ำอย่างน้อย 30-45 วัน
3. สังเกตใบลองกองเหี่ยว ให้น้ำเต็มที่ 1 ครั้ง
4. เมื่อเห็นตาดอกเริ่มให้น้ำสม่ำเสมอ
5. ใส่ปุ๋ย 15-15-15 อัตรา 1 กก./ต้น
6. พ่น GA₃ 100 มิลลิกรัม + น้ำ 1 ลิตร เพื่อยืดช่อ
7. ตัดแต่งช่อดอกเหลือ 1-2 ช่อ ดอกต่อกลุ่ม
ดอก ระยะช่อห่าง 25-30 ซม.

ระยะเก็บเกี่ยว

1. เก็บช่อผลอายุ 13-15 สัปดาห์
2. ก่อนเก็บควรชิมผลที่ปลายช่อ
3. บีบผลปลายช่อรู้สึกนิ่ม
4. ควรเก็บในช่วงอุณหภูมิต่ำช่วงเช้าหรือเย็น

ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
------	------	-------	-------	------	-------	------	------	------	------	------	------

ตรวจสอบสภาพสวนอย่างสม่ำเสมอใส่ปุ๋ยให้น้ำและป้องกันกำจัดศัตรู